

IM.STEFANA

FUNDACJA
BATOREGO

ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. 22 536 02 00
fax 22 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Demokratyzacja samorządu – postulaty w pigułce

Celem postulatów jest zmiana obecnej sytuacji, w której samorząd coraz częściej utożsamiany jest wyłącznie z władzami, a nie ze wspólnotą mieszkańców. Sformułowane zostały z inicjatywy ekspertów i środowisk pozarządowych, na podstawie sygnałów od lokalnych działaczy i obserwacji problemów takich jak: pozbawienie reprezentacji niektórych grup (np. tych, których reprezentanci przegrali wybory), odmawianie im prawa do wyrażenia opinii; za słaba pozycja radnych, uniemożliwiająca im kontrolowanie wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz za małe „uspołecznienie” władzy (mieszkańcy mają za małe możliwości działania, choć to oni najlepiej znają problemy i potrzeby otoczenia).

Aby wpływ obywateli na podejmowane w gminach decyzje został zwiększony, powinny zostać wprowadzone i uregulowane narzędzia, poprzez które mieszkańcy wyrażają swoje opinie lub wprost podejmują decyzję. Gminy powinny więc wprowadzić regulaminy **konsultacji społecznych** (za pomocą których każdy mieszkaniec może wyrazić swoją opinię na dany temat dotyczący gminy, np. w emailu lub na formularzu w urzędzie), które z pozytywnym skutkiem praktykuje się już obecnie. Powinno się także zwiększyć możliwość organizowania **referendów lokalnych**, za pomocą których mieszkańcy mogą wprost podejmować decyzje dotyczące spraw ważnych dla ich gminy. Mieszkańcy powinni mieć także wpływ na wydatki gminy. Po pierwsze więc powinny się obowiązkowo odbywać **konsultacje społeczne dotyczące budżetu gminy**. Po drugie - zasady działania **budżetu obywatelskiego** (część budżetu, która może zostać wydzielona z ogółu budżetu i „oddana” do dyspozycji mieszkańców) powinny zostać ogólnie uregulowane ustawowo, a nie tylko luźno ustalone przez władze i mieszkańców. W miastach proponuje się ponadto wzmocnienie pozycji mieszkańców przez wprowadzenie **rozwiązań analogicznych do funduszy sołeckich**, które w gminach wiejskich cieszą się dużym zainteresowaniem. Aby mieć udział w decyzjach mieszkańcy muszą mieć także **dostęp do informacji** – informacje dotyczące majątku i działalności jednostek organizacyjnych i spółek komunalnych powinny być publikowane.

Proponowane zmiany dotyczą także zwiększenia kontroli mieszkańców nad radnymi i radnych nad władzą wykonawczą (wójtami, burmistrzami, prezydentami miast). Powinno zostać wprowadzone **imienne głosowanie radnych**, dające informację o tym, jak głosowali poszczególni radni. **Wzmocniona powinna zostać pozycja komisji rewizyjnej**, np. poprzez nadanie jej ustawowego minimalnego zakresu kompetencji i ustalenie, że jej pracami powinna kierować opozycja. Rada gminy powinna mieć także możliwość **żądania od wójta ustnych wyjaśnień i pisemnego sprawozdania** w sprawie realizacji uchwał. Rada powinna mieć także **kontrolę nad obsadzaniem stanowisk** kierowniczych – proponuje się więc wprowadzenie możliwości wysłuchania kandydatów. Kolejny postulat, wykraczający poza wzmocnienie rady

gminy jako ciała kontrolnego, dotyczy **przyznania radnym prawa inicjatywy uchwałodawczej**, z obowiązkiem przeprowadzenia nad nią debaty w ciągu 2 miesięcy. Chcąc wzmocnić pozycję radnych trzeba także ułatwić im **dostęp do informacji publicznej** (przez skrócenie czasu oczekiwania i rozszerzenie zakresu informacji do których mają dostęp) oraz do **szkoleń i wiedzy** (biuro obsługi rady, wspierające radnych w rozwoju kwalifikacji i zapewniające im dostęp do analiz i ekspertyz, powinno zostać wyodrębnione z urzędu gminy i tym samym wyjęte spod kontroli władzy wykonawczej).

[Przeczytaj pełną deklarację programową, listę postulatów i inicjatorów >>>](#)

Więcej o inicjatywie: maszglos.pl

Kontakt:

Marzena Płudowska

Fundacja im. Stefana Batorego, program Masz Głos, Masz Wybór

mpludowska@batory.org.pl, tel.: 22 536 02 04.